

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Sosiaali- ja terveydenhuoltoyksikkö

Yksityisten palveluntuottajien tuottamat sosiaalipalvelut

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on lupa- ja valvontatyössään havainnut kuntien ostaneen yksityisenä sosiaalipalveluna palveluja, jotka eivät tosiasiallisesti ole sosiaalipalveluja. Lisäksi lupa- ja ohjaustyössä on ilmennyt epäselvyyksiä alihankintaan liittyvissä asioissa.

Aluehallintovirasto muistuttaa kuntia ja 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueita, että yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 34 §:n mukaan kunnan toimielin ohjaa ja valvoo alueellaan tuotettuja yksityisiä sosiaalipalveluita. (Kyseisen pykälän sanamuoto 1.1.2023 alkaen: *hyvinvointialue ohjaa ja valvoo alueellaan tuotettuja yksityisiä sosiaalipalveluja noudattaen, mitä hyvinvointialueesta annetussa laissa ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa säädetään.*)

Kuntien/hyvinvointialueiden velvollisuutena on aina palvelun järjestämisvastuullisena varmistua kaikissa tilanteissa siitä, että sille sosiaalipalveluja tuottavalla palveluntuottajalla on lupaviranomaisen lupa tai palveluntuottajan tuottamat palvelut on saatettu lupaviranomaisen rekisteröitäväksi yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antajien valtakunnalliseen rekisteriin. Lupaviranomaisella tarkoitetaan aluehallintovirastoja tai Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valviraa. Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo toimialueellaan tuotettuja yksityisiä sosiaalipalveluja sekä sosiaalipalveluiden järjestämistä.

Ympäri vuorokautisia sosiaalipalveluja tuottavalla yksityisellä palveluntuottajalla on oltava lupaviranomaisen lupa ennen toiminnan

aloittamista ja ei-ympäri vuorokautisia sosiaalipalveluja tuottavan palveluntuottajan tulee tehdä ilmoitus laissa säädetyn mukaisesti siihen kuntaan/hyvinvointialueelle, jossa palveluja tuotetaan.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) on vahvistettu ja se tulee voimaan 1.1.2023. Lain mukaan yksityisen palveluntuottajan, jolta hyvinvointialue hankkii yksityisiä sosiaalipalveluja, on täytettävä yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) säädetyt edellytykset.

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 3 §:n mukaan yksityisillä sosiaalipalveluilla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:ssä mainittuja sosiaalihuollon palveluja ja niiden järjestämiseen liittyvää sosiaalialan ammatillista ohjausta ja neuvontaa. Saman lain 7 §:n mukaan yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan, joka jatkuvasti tuottaa ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja, on saatava lupaviranomaiselta lupa palvelujen tuottamiseen ennen toiminnan aloittamista ja olennaista muuttamista. Ympäri vuorokautisia palveluja, jotka edellyttävät lupaa, ovat esimerkiksi eri asiakasryhmien ympärivuorokautiset asumispalvelut, päihdehuollon laitoshoido, lastensuojelun laitoshoido, ympärivuorokautinen perhekuntoutus, ammatillinen perhekoti ja ammatillinen tukijakso -toiminta. Aluehallintovirasto toteaa, että esimerkiksi viikonloppuisin ja loma-aikoina tapahtuva lasten harrastus- ja leiritoiminta ei ole yksityistä sosiaalipalvelua.

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 11 §:n mukaan yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan, joka tuottaa muita kuin ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnastaan ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista sen kunnan toimielimelle/hyvinvointialueelle, jossa palveluja tuotetaan. Kunnan toimielimen/hyvinvointialueen on edellä mainitun lain 13 §:n perusteella annettava aluehallintovirastolle saamansa ilmoituksen tiedot sekä ilmoitusta koskeva kunnan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tai sen määräämän viranhaltijan lausunto rekisteröintiä varten. Ilmoituksenvaraisia palveluja ovat esimerkiksi palveluasuminen, tuettu asuminen ja perhetyö.

Yksityisen palveluntuottajan on omalta osaltaan huolehdittava, että sen palvelutoiminta vastaa kaikissa tilanteissa yksityisestä sosiaalipalveluista annetun lain mukaista rekisteröintiä tai lupaa tuotettavalle sosiaalipalvelutoiminnalle. Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 5 §:n mukaan yksityisten sosiaalipalvelujen on perustuttava sopimukseen tai kunnan tekemään hallintopäätökseen sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 7 §:n mukaisesti laadittuun palvelu-, hoito-, huolto- tai kuntoutussuunnitelmaan taikka muuhun vastaavaan suunnitelmaan. Yksityinen sosiaalipalvelujen tuottaja vastaa ja huolehtii omalta osaltaan siitä, että sopimuksen, hallintopäätöksen ja suunnitelman perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset.

Alihankinta

Sosiaalihuollon palveluja tuottava yksityinen palveluntuottaja voi hankkia omaa toimintaansa täydentäviä sosiaalihuollon palveluja alihankkijalta. Hankkiessaan palveluja alihankkijalta yksityisen palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että sekä yksityinen palveluntuottaja itse että alihankkija täyttää yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa säädetyt vaatimukset. Yksityinen palveluntuottaja on kokonaisvastuussa tuottamistaan palveluista ja vastaa alihankkijan yksityiselle asiakkaalle antamasta palvelusta. Arvioitaessa alihankinnan käyttöä tulee ottaa huomioon, onko kyse siitä, että hankitaan vuokratyöntekijöitä tai muuta työvoimaa täydentämään palvelutuotantoa vai hankitaanko alihankkijalta nimenomaan sosiaalihuoltolain 14 §:n mukaisia palveluja, jolloin alihankkijan tulee rekisteröityä yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajien valtakunnalliseen rekisteriin. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, 17 §.)

Esimerkki. X Oy tuottaa kotipalvelua Y kuntaan ja X Oy:n alihankkija tuottaa kotipalvelua Z kuntaan. X Oy:n tulee toimittaa ilmoitus yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamisesta Y ja Z kuntiin. X Oy:n alihankkijan tulee toimittaa ilmoitus yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamisesta Z kuntaan. 1.1.2023 alkaen ilmoitukset toimitetaan hyvinvointialueelle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaan yksityinen palveluntuottaja on osaltaan vastuussa alihankkijoidensa ohjauksesta ja valvonnasta. Tähän liittyen yksityinen

palveluntuottaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että alihankkijan tuottamat palvelut vastaavat lainsäädännön vaatimuksia ja sitä, mitä kunta/hyvinvointialue edellyttää yksityiseltä palveluntuottajalta sekä siitä, että alihankkija noudattaa hyvinvointialueen ohjeita. Hyvinvointialueen velvollisuudesta ohjata ja valvoa alihankkijana toimivia palveluntuottajia säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 10 §:ssä ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 41 §:ssä.

Lisätietoa Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
Sosiaalihuoltolaki, luku 3, erityisesti 14 § (1301/2014)

Lisätietoa antavat tarvittaessa
sosiaalihuollon ylitarkastaja Pia-Kristiina Berg
sosiaalihuollon ylitarkastaja Marjo Henrichson
sosiaalihuollon ylitarkastaja Heidi Seppälä
ylitarkastaja Terhi Tanner
sosiaalihuollon ylitarkastaja Sini Virtanen
puhelin 0295 018 000 (vaihde), sähköposti: etunimi.sukunimi@avi.fi

Sosiaali- ja terveydenhuoltoyksikön päällikkö Pauli Kamsula

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Sini Virtanen

Jakelu Lounais-Suomen alueen kuntien ja kuntayhtymien
sosiaalihuollosta vastaavat toimielimet sekä hyvinvointialueet

Tämä asiakirja LSAVI/12435/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/12435/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kamsula Pauli 08.09.2022 11:22

Esittelijä Virtanen Sini 08.09.2022 10:05